

REMISSVAR

2024-09-09

Dnr: BO 2024-0153

Arbetsmarknadsdepartementet
Jämställdhetsenheten
a.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkandet Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld (SOU 2024:21)

(dnr A2024/00369)

Inledning

Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) som sedan den 1 januari 2020 är lag i Sverige. Vidare beaktas de allmänna kommentarer och rekommendationer som FN:s kommitté för barnets rättigheters (barnrättskommittén) har antagit.

Barnombudsmannen avgränsar sitt yttrande till övergripande synpunkter och vissa frågor som bedöms vara särskilt relevanta utifrån ett barnrättsperspektiv.

Barnombudsmannens synpunkter i korthet

Barnombudsmannen anser till skillnad från utredningen att det bör införas ett särskilt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett stort och allvarligt samhällsproblem som innebär ett svårt lidande för de som utsätts. Sådana handlingar utgör inte bara brott enligt svensk lag utan de är även allvarliga kränkningar av barns mänskliga rättigheter enligt barnkonventionen. Det är angeläget att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck stärks och ett eget delmål är ett viktigt led i detta.

Utgångspunkter i barnkonventionen

Barnkonventionen ställer höga krav på konventionsstaterna att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Hedersrelaterat våld och förtryck betraktas som en sedvänja som är skadlig för barns hälsa enligt artikel 24 punkt 3 i barnkonventionen. Det framgår av gemensam allmän rekommendation nr 31 av FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor/allmän kommentar nr 18 av FN:s kommitté för barnets rättigheter.¹ Konventionsstaterna har enligt artikel 24 punkt 3 en skyldighet att vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa sådana skadliga sedvänjor.

Att barn har rätt till en uppväxt fri från hedersrelaterat våld och förtryck går även att utläsa av andra artiklar i barnkonventionen såsom rätten till skydd mot våld, övergrepp och försummelse (artikel 19) och förbudet mot tortyr eller annan grym,

¹ Se [CEDAW/C/GC/31/Rev.1-CRC/C/GC/18/Rev.1](#). punkten 29. (Kommentaren uppdaterades år 2019, den nya versionen finns ännu inte tillgänglig på svenska). Jfr s. 54 f. i betänkandet

omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (artikel 37). Vidare framgår det av inledningen (*preamble*) till konventionen och av de så kallade grundprinciperna (artiklarna 2, 3.1, 6 och 12) att sådana handlingar strider mot barnkonventionens syfte och ändamål.²

Handlingar som utgör hedersrelaterat våld och förtryck kan således bli aktuella under flera artiklar i barnkonventionen och frågans komplexitet understryks ytterligare av det faktum att förbudet mot skadliga sedvänjor och förtryck återfinns i artikel 24, som rör barns rätt till bästa möjliga hälsa medan barnrättskommittén, i sina sammanfattande slutsatser och rekommendationer till konventionsstaterna, traditionellt sett har behandlat frågan i våldsklustret.

Mot denna bakgrund står det klart att hedersrelaterat våld och förtryck har vissa särdrag som gör det svårt att inordna sådana handlingar under en enskild artikel i barnkonventionen. Snarare är det fråga om handlingar som strider mot ett flertal artiklar och som även måste anses strida mot barnkonventionens syfte och ändamål.³ Det är mot denna bakgrund som Barnombudsmannen har analyserat utredningens förslag om det bör införas ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck.

Barnrättsligt perspektiv i betänkandet (artiklarna 2, 3 och 12)

Barnombudsmannen välkomnar att utredningen har haft livscykelperspektivet som utgångspunkt i betänkandet. Det sätter ett större fokus på våld mot barn i allmänhet och våld i unga parrelationer i synnerhet. Barnombudsmannen välkomnar vidare att utredningen i sin bedömning beaktat att vissa grupper av barn är särskilt utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, såsom barn med funktionsnedsättningar och unga hbtqi-personer. Barnombudsmannen understryker att det är av vikt att barnrättsperspektivet även genomsyrar slutbetänkandet.

Barnombudsmannen saknar dock en analys, i enlighet med artiklarna 2 och 3 i barnkonventionen, av hur förslaget om att ett nytt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck inte bör införas kan påverka olika grupper av barn, inklusive flickor, barn som tillhör etniska eller religiösa minoriteter och hbtqi-personer. Barnombudsmannen vill i detta sammanhang framhålla att regeringen, i propositionen till inkorporering av barnkonventionen, uttalat att lagstiftaren genom redogörelser för de politiska avvägningar som gjorts av t.ex. barnets bästa i förhållande till andra viktiga samhällsintressen kan ge vägledning för rättstillämparen.⁴

Barnombudsmannen noterar att utredningen har tagit del av enkäter och haft individuella möten med organisationer som arbetar för barns rättigheter (s. 24 i betänkandet). Det framgår dock inte att utredningen har haft direktkontakt med barn. Barnombudsmannen anser att detta är en stor brist eftersom utredningen rör frågor som på ett allvarligt sätt inskränker barns möjligheter att fullt ut åtnjuta sina rättigheter enligt barnkonventionen. Att barn och unga får komma till tals i frågor som rör dem är en av grundprinciperna i barnkonventionen (artikel 12) och utgör en viktig del i det kunskapsunderlag som ska ligga till grund i alla frågor och beslut som rör dem.

---

² Jfr s. 29, 48 och 65 i betänkandet där hänvisningar görs till artiklarna 2, 3, 12, 19 och 34

³ Se Legislative History of the Convention on the rights of the child, Volume II, s. 586 ff.

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/LegislativeHistorycrc2en.pdf>.

Se även Konvention om avskaffande av all slags diskriminering mot kvinnor, artikel 2 (f) samt kommitténs praxis, på detta område: [Jurisprudence Database \(ohchr.org\)](https://www.ohchr.org/Jurisprudence-Database).

⁴ Inkorporering av FN:s konvention om barnets rättigheter, prop. 2017/18:186 s. 84–85.

7.2 Det bör inte införas ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

Barnombudsmannen delar inte utredningens bedömning.

7.4 Förslag till nytt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

Barnombudsmannen tillstyrker förslaget. Såsom Barnombudsmannen har redogjort för ovan är frågan om hedersrelaterat våld och förtryck komplex och kan inte med enkelhet inordnas under något av de redan existerande jämställdhetspolitiska delmålen, såsom *jämställd hälsa* eller *mäns våld mot kvinnor*. Frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck berör ofta såväl barns rätt till skydd mot våld som rätt till bästa möjliga hälsa. En mängd andra rättigheter berörs också när kontrollerande och begränsande handlingar gör att barns rättigheter inskränks till följd av hedersrelaterat våld och förtryck.

I betänkandet lyfts flera viktiga argument för att införa ett särskilt jämställdhetspolitiskt delmål. Barnombudsmannen vill i detta sammanhang särskilt framhålla att ett särskilt delmål bidrar till att synliggöra och lyfta problemet med hedersrelaterat våld och förtryck på ett mer strukturerat och samordnat sätt. Ett tydligt delmål skulle vidare innebära att resurser kan tilldelas mer effektivt, tydligare målsättningar formuleras, mer fokuserade insatser sätts in och mätbara framsteg uppnås. Ett särskilt delmål bidrar också, enligt Barnombudsmannens mening, till att förbättra förståelsen och hanteringen av hedersrelaterat våld på lokal, regional och nationell nivå.

Slutligen anser Barnombudsmannen att det är viktigt att understryka att synen på barns, och framförallt flickors, sexuella och reproduktiva rättigheter är ideologiskt grundad i en hedersrelaterad kontext. Denna syn, som ofta står i strid med de principer och värderingar som barnkonventionen bygger på, medför inte sällan krav på att barns rättigheter ska inskränkas.

Mot denna bakgrund anser barnombudsmannen att det är genom införandet av ett separat delmål för hedersrelaterat våld och förtryck som staten bäst kan fullgöra sina skyldigheter att säkerställa att alla barns rättigheter respekteras fullt ut i enlighet med artikel 4 i barnkonventionen.

8.1.1 Förslag till ett mer inkluderande delmål för att förebygga och bekämpa våld

Barnombudsmannen kan varken tillstyrka eller avstyrka förslaget utan hänvisar till sina synpunkter ovan.

Beslut har fattats av Barnombudsmannen Juno Blom. Föredragande i ärendet har varit juristen Helen Ronen. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Erik Henriksson och biträdande avdelningschefen Tove Björnheden deltagit.

Juno Blom
Barnombudsman